

OBRJNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI

IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOSNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE. IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, // PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 1. DECEMBRA 1937

STEV. 3

Sreča, veselje in dobro razpoloženje...

OBRTNIKI, SEDAJ PA VSI NA DELO!

Mnogo se govori o današnji dobi, o njenih posledicah in o predpogojih za zdrav družabni red. Poudarja se, da bi mogla rene, ki so jih prizadejala prva povojna leta, zeceliti semo iskrena družabnost, družina, dom. Da, prijeten dom naveže človeka, da pozabi na vsakdanje dnevne težave in skrbi...

Vsi si želimo takega prijetnega kotička, kjer si človek po dnevnem opravljenem delu odpočije v krogu svoje družine. Kako si človek želi prijetnega doma, ali da ga vsej opešu, bomo imeli priliko videti v naslednjem mesecu. Prijatelj bo kupil prijatelju majhno derlo, oče svojemu sinu, mati svoji ljubljani hčerki itd. Vsi si želimo, da so taka darila trajne vrednosti, lepa praktična... Pa naj bo igrača za otroke, vsakdanja potrebščina za odrasle ali oprema za dom.

Indirektno torej čutimo, da želimo svojemu najdražjemu darovati nekaj, kar je tudi nam drago, kar je del nas samih. To je ona individualnost in želja po osebnosti ter lastnem osebnem čutu.

Vse kar uporabljamo vsak dan doma, v pisarni, delavnici, in je okusno in precizno izdelano, je rokodelsko delo. Edino obrtnik je v stanu, da ugodi našim posebnim željam. Edino obrtnikovo delo lahko služi za okras in ima istočasno tudi praktičen namen. Mizo nam more napraviti po lastnem okusu in po potrebi edino mizar, pri lončarju lahko izberemo krasne keramične izdelke za dom, za Božič in praznike naročimo pri peku in slaščičarju lepo in okusno pecivo za lasten dom ali za darilo. Pri zlatarju lahko naročimo lepo okrasje za onega, ki ga želimo z darilom posebno razveseliti. Za bližnjo plesno sezono potrebujemo zopet dostojno oblačilo, krojač pozna naš okus, zato nas za skromen denar lepo obleče... Vedno le obrtnik!

Mnogo ljudi ima že privzgojen čut za individualnost, mnogim še ta čut manjka. Zato smo mi obrtniki tu, da svoje naročnike vzgajamo in jih navajamo, da bodo znali ceniti domačnost in okus finega izdelka. Obrtnik je poklican, da kot učitelj in reformator današnje družbe zbudi iz otopelosti in vsakdanosti. Ne smemo torej odlašati, kajti zopet bo prišel čas, ko bo obrtniško delo cenjeno in iskano. Zavedati se moramo, da gre naša gigantska borba proti mehaniziranju, proti prevlasti števil in tipiziranja k uspešnemu zaključku. Kvalitetno delo in okus bo in tudi mora zmagati, kajti rokodelstvo ima zlata tla...

NAŠ NARODNI PRAZNIK

Zopet praznujemo naš največji državni praznik Zedinjenja. Mi, obrtniki, se tega svojega praznika veselimo, ker nam je bilo šele z nacionalno osamosvojitvijo omogočeno, da se tudi gospodarsko osamosvojimo. Veseli nas tudi radi tega, ker živimo v prijateljni zavesti, da je pri ustanovitvi naše velike in lepe domovine pomagal in trpel tudi obrtnik. Obrtnika smo v onih težkih predvojni letih najhujšega nacionalnega zatiranja našli vedno v prvih vrstah, na braniku svojih nacionalnih svetinj. Danes ko živimo lepo v miru in želimo ustvarjati, se zavedamo tudi svojih težkih dolžnosti. Vemo da smo mi obrtniki kot najštevilnejši in najmočnejši činitelj, ki je bil vedno temelj, na katerem je počivala konstruktivna zgradba narodne in državne skupnosti. To konstruktivno vlogo vrši obrtniški stan tudi v naši narodni in državni skupnosti in se te pomembne vloge mora zavedati sleherni naš obrtniški tovariš. Vsak obrtnik mora paziti, da je njegovo delo v našem gospodarskem in družabnem življenju skladno z interesi našega naroda in naše države. Stanovska zavest obrtnikov je del njihove patriotične zavesti in vsak pravi in stanovsko zaveden obrtnik je obenem tudi iskren državljani in pripadnik svojega naroda. Interesi naroda in države morajo biti vedno na prvem mestu, a vsi interesi in ambicije, če niso prilagodeni interesom narodne in državne celote morajo ostati v ozadju. Le tako bodo obrtniki ohranili dober glas potnih državljanov in domoljubov, a obrtniški stan bo ohranil svojo vlogo konstruktivnega stanu za dobrobit naroda in države.

Podpiraj domače rokodelstvo!

Plenarna seja sveta Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Proračun zbornice se poveča za 14%, t. j. na 3,761.000

Za 24. t. m. je bila sklicana plenarna seja ZTOI v Ljubljani.

Zborovanje je otvoril predsednik g. Ivan Jelačin, ki je pozdravil načelnika trgovskega oddelka banske uprave dr. Rateja. Navzočih je bilo v početku 41 zborničnih svetnikov, pozneje pa se je število povečalo na 56. Predsednik je najprej sporočil, da je zbornica letos v maju otvorila mesečne uradne dneve v Ptuiju, in sicer v pisarni tamkajšnjega Združenja trgovcev. Zbornica je v smislu sklepa predsedstvene seje pristopila kot članica k Centrali industrijskih korporacij in je članarina v novem proračunu predvidena pod posebnimi krediti industrijskega odseka. Na podlagi pooblastila plenarne seje od 20. aprila t. l. je zbornica kupila od tvrdke I. Knez dve nepremični v karlovskega in kapucinskega predmestju za 503.941 Din in si je potrebna sredstva preskrbela s prodajo hranilnih knjižic zaščitenih denarnih zavodov. Trgovinsko ministrstvo je poslalo Zbornici razpis od 10. maja, v katerem sporoča, da ni odobrilo spremembe zborničnega statuta, ki se tiče četrttega zborničnega podpredsednika. Tudi na ponovni predlog, ki ga je Zbornica izbrpno utemeljila, je ministrstvo z odlokom od 8. oktobra t. l. vztrajalo pri svoji prvi odločitvi in ni pristalo na predlagano spremembo. Na poziv uprave za zaščito industrijske svojine v Beogradu je zbornica predsedstvo predlagalo 30 gospodarstvenikov za začasno upravo tega zavoda. Ministrstvu pravde pa je predložilo po zaslišanju interesiranih združenj kandidata za častne sodnike v smislu uredbe o častnih sodnikih, in sicer za področja vseh štirih okrožnih sodišč 60 kandidatov, od katerih bo ministrstvo izbralo 30.

Ob koncu tekočega leta počete funkcije doba članom reklamacijskih in davčnih odborov. Zbornica je naprosila zbornične svetnike in združenja, da predlagajo kandidata. Žal je prejela šele del predlogov zato je predsednik prošil za pooblastilo da to imenovanje izvrši zbornično predsedstvo, kar je bilo soglasno odobreno.

Poročilo

Iz predsedničkovega poročila ki je bilo razdeljeno med člane, posnemamo važnejše odstavke.

Številni podrobni podatki o splošnih gospodarskih razmerah in o delovanju posameznih gospodarskih panog kažejo, da so se splošne gospodarske razmere v naši banovini letos znatno izboljšale, vendar pa je val gospodarske konjunktore dosegel Slovenijo pozneje, kakor druge pokrajine države. Izboljšanje še ni doseglo takšne stopnje, da bi gospodarstveniki gledali brez skrbi v bodočnost, zlasti še, ker se posledice krize še vedno poznajo in ker gospodarsko življenje še vedno ovirajo številne ovire ter neurejene razmere.

Svetovna industrijska produkcija je že lani presegla za 50% predvojni, medtem ko svetovna trgovina še vedno preživlja krizo, saj je za 40% slabša kakor je bila leta 1913. Tudi pri nas kažejo nekateri znamenljivi gospodarski barometri znatno izboljšanje: v produkciji smo prekoračili višino l. 1929, in število zaposlenega delavstva je največje po vojni. Naša zunanja trgovina se je zelo razširila ter izkazuje doslej skoraj 750 milijonov din aktivne. Kljub temu pa nas ne smejo preslepiti številke in zavedati se moramo, da lahko nastopi zopet kmalu presenečenje. Julija je število v dravski banovini zaposlenega delavstva zavarovanega pri OUIZ doseglo 100.000 in je ostalo na tej višini tudi še oktobra. Pomembnejše pa je, da se je tudi povprečna zavarovalna mezda v zadnjem polletju povečala za 1,32 din na 24,32 din. Skupna dnevna zavarovalna mezda je bila oktobra za 371.031 din večja od lani. Zna-

čilne za naše gospodarske razmere so tudi številke prijav in odjav obrtnih in trgovskih podjetij. Lani je bilo 912 prijav obrtnih podjetij, objavljenih je pa bilo 1414. Odjav je bilo torej 35,5% več kakor prijav. V prvih treh četrtletjih letos je bilo število prijav prvič v petih letih višje od števila odjav in sicer je bilo 788 prijav in 630 odjav. V zadnjih petih letih je bilo registriranih le 442 trgovskih tvrdk, objavljenih je pa bilo 1197. Za nova trgovska podjetja je zbornica izdala leto 743 potrdil, za industrijska 20, za rokodelske in proste obrti 1104 potrdila, za gostinske 379 in za prevoznike 95 potrdil.

V zadnjem polletju je vplivalo na razvoj našega gospodarstva mnogo pomembnih dogodkov. Objavljeni so bili: trgovski zakon, zakon o kreditnih zadrugah in zakon o pooblaščenih inženjerih ter še cela vrsta uredb. Zbornica si prizadeva, da bi spravila v sklad prakso izvajanja zadržnega zakona s predpisi obrtnega zakona.

V strukturi naše denarne in kreditne organizacije nastajajo velike spremembe. Izvedba uredbe o razdvojitvi kmetov je povzročila popolno centralizacijo kreditnega zadržarstva pri Privilegirani agrarni banki. Prenos je zahteval mnogo časa, zato za druge niti še zdaj niso prišle do likvidnih sredstev. Samostojnost lokalno organiziranega kreditnega zadržarstva je ogrožena, pa tudi obstoj zadržug je postal problematičen. Razen tega se pripravlja tuči uredba za regulativne in komunalne hranilnice; predpisovala bo nov način obvezne razporeditve naložb, kar ni v skladu z dosežanimi razmerami in kreditnimi potrebami. Striktno izvajanje takšne uredbe bi odvelo našim mestnim občinam dosežani trdni finančno zaledje ter kreditno ororo, ker bi se hipotekarni in komunalni kredit koncentriral pri Državni hipotekarni banki.

Zbornica se ni zavzemala samo za izboljšanje poštne službe; intervenirala je na vseh pristojnih mestih, da bi se izboljšal železniški promet, prizadevala si je, da bi bile odstranjene ovire pri izvozu in uvozu blaga (predvsem, da bi bile poenostavljene carinske formalnosti), sodelovala je pri pisarni anketi glede ustanovitve mešane italijansko-jugoslovenske trgovinske zbornice na Reki, intervenirala je pri upravi drž. monopolov zaradi neredne dobave soli, itd.

Obrtne zadeve

Letos je bilo 17.225 obdavčenih obrtnikov 11.877 obrtnikom med njimi je bila predpisana pavšalna pridobitina a po ocevi davčnega odbora no je plačalo samo 5378 obrtnikov. Povprečno pa de na obrtnika 101 Din pavšala. Predpis pavšalne pridobitine je znašal 1.198.733 din. Splošni in skupni davek je plačevalo 3885 obrtnikov in posameznik je bil obdavčen z 807 din.

Dravska banovina je plačala l. 1934 242 2 miliona din davkov, l. 1935. 260 6 miliona in lani 274 3 milijona din. Torej vsako leto več. L. 1935. je odpadlo na prebivalca v dravski banovini 233 din davkov, lani pa 240 din. Dravski banovini, čeprav je ena najrevnejših, prednjači v tem pogledu samo še dunavska banovina z Beogradom, kjer odpade na prebivalca l. 1935. 288 din in lani 334 din davkov.

V obrti je bilo v začetku leta zaposlenih 18.000 obrtnikov, 11.000 pomočnikov in 8000 vaencev. Mnogo pomočnega delavstva je zaradi nezaposlenosti odšlo iz obrtniških delavnic v tovarne. Porast obrtnih prijavitelj si moramo razlagati z nezaposlenostjo pomočnikov, ki si hočejo pomagati tako, da bi prišli vsaj do skromnega zaslužka v samostojnem obratu. Kreditne razmere se za obrtništvo niso bistveno izboljšale. Kolikor je ponuščajoča nabavna in denarna trgu oplojila tudi obrtniško kreditiranje, je omejeno predvsem na mesta. Podoželjski in mali obrtniki, ki je dobivali kredite v malih kreditnih zadrugah še vedno preživlja hude čase, ker mu ne likvidne zadruge ne morejo nuditi pomoči. Vračanje zavarovanih samostojnih obrtnikov v se še vedno ni premaknilo z rrtve točke. — Pomemben dosežek v obrtniških organizacijah je likvidacija okrožnih odborov obrtniških združenj. Vračanje likvidacije mariborskega obrtniškega odbora je še vedno odprto, ker še ni bilo občnega zbora.

Proračun

Proračun se deli na dve skupini, od katerih obsega prva skupne zbornične potrebščine (zbornični svet, odbori, zbornični urad in zbornične naprave) drugi pa

Opozorilo! Novoletna številka izide kot jubilejna ob priliki 20-letnice »Obrtnega Vestnika«. Pozivamo vse sodelujoče in inserente, da pošljejo dopise, oglase in naročila najkasneje do 18. t. m. na naslov Ljubljana, Sv. Petra c. 4.

obsega potrebščine posameznih odsekov in sicer ločeno za vsak odsek posebej. Celotni proračun izdatkov za prihodnje leto znaša 3.761.000 Din. Nasproti proračunu za tekoče leto se vsota izdatkov poveša za 475.9000 Din ali za preko 14%. Od povečane vsote izdatkov odpade na osebne izdatke 64.700 Din, na dotacijo zakladov 125.000 Din, na službo dolgov 110.000 Din in na potrebe odsekov 192.000 Din. Finančni odbor je sklenil, da razporeja odseki s specialnimi krediti za odseke samostojno in direktno v okviru proračunskih ramerov, za katere so odobreni. Potrebščine posameznih odsekov so se letos povečale najbolj pri obrtnem odseku, namreč 128.170 Din, v industrijskem odseku za 37.750 Din, pri trgovskem odseku za 32.000 Din in pri gostinskem odseku za 3750 Din.

Pri tako znatnem povešanju izdatkov seveda ni mogoče misliti na znižanje zbornične doklade, ki ostane na dosežani višini 8%, povešalo pa se zbornične takse. Glede na razširjenje pavšaliranja pridobitine, ki je bilo letos uvedeno, ter glede na znižanje odmernih podlag za samoupravne doklade pri minimalnem davku, je treba računati za delnim zmanjšanjem dohodkov. Samourpavne doklade se smejo pobirati le od 60% pavšalirane pridobitine in od 50% minimalnega družbenega davka. Glede na boljše zaposlitev gospodarstva računa zbornica, da se bo donos zbornične doklade od obdavčencev po oeni povešal za 237.000 Din. Glede donosa zborničnih taks pa je predvideno povešanje za 235.000 Din. Zbornica je žrtvovala tudi zadnjo rezervo, da najde kritje za večje izdatke. Sestava proračuna je bila kakor rečeno zelo težavna. Obrtni odsek je zahteval povečanje kreditov za obrtništvo, medtem ko je industrijski odsek predlagal znižanje doklade. Končno je prišlo do sporazuma, pri čemer sta industrijski in trgovski odsek glasovala s pridržkom, da morata gostinski in obrtni odsek v bodoče prispevati za skupne izdatke zbornice vsaj za 5%.

Predlog finančnega odbora se glasi, da se v letu 1938. pobira 8% doklada od osnovnega davka pridobitine in družbenega davka. Obrtniki, ki plačujejo pridobitno pavšalno plačajo zbornici letni prispevek, ki znaša: a) če delajo sami 10 Din, b) če delajo z enim pomočnikom 15 Din, c) če delajo z dvema pomočnikoma 20 Din. Oni člani zbornice, ki plačajo samo toliko pridobitine da bi znašala 8% zbornična doklada manj nego 20 Din, morajo plačati minimalni prispevek 20 Din. Podjetja zavezana javnemu polaganju računov, pa plačajo, če se jim odobri minimalni davek, poleg 8% doklade na polovico minimalnega družbenega davka, še letni prispevek, ki znaša od glavnice 5 milijonov Din 0,1% Din od glavnice, pri glavnici do 25 milijonov Din 0,2% pri kapitalu do 25 milijonov Din 0,3% pri kapitalu do 100 milijonov Din 0,4% pri kapitalu preko 100 milijonov Din pa 0,5%; prispevek pa ne sme znašati več nego 50.000 Din.

O proračunu se je razvila prav živahna debata, ki je bila mestoma zelo burna. K besedi je se oglasil zbornični svetnik g. Josip Rebek. Opisal je težaven položaj našega obrtnika, ki trpi predvsem zaradi sušmarstva. Večina sušmarjev se rekrutira iz vrst obrtnikov, ki ne morejo več zmagovati javnih dajatev. Po dolgih borbah je uspelo zaščititi obrtnike pred prekomernim obdavčenjem s pavšaliranjem pridobitine. Potreba pa je tudi boljša izobrazba obrtniškega naraščaja. Zbornica bi morala v večji meri skrbeti za strokovne tečaje in za izmenjavno obrtniških pomočnikov, zlasti z Nemčijo. Predlog proračuna prinaša novosti, ki jih obrtniki niso pričakovali. Vse stremeljenje bi moralo iti za tem da pomagamo podčeljskemu obrtniku, ki trpi zaradi konkurence sušmarjev. Prav zaradi tega se je uvedlo pavšaliranje pridobitine. Sedaj pa ne smemo sami znova obremenjevati malega obrtnika. Po proračunskem predlogu bi znašal zbornični prispevek pavšaliranega obrtnika, ki dela brez pomočnika, 10 Din. To je mnogo več, kakor pa bi plačal na podlagi 8% doklade ki bi znašala 3,84 do 4,80 Din. Obrtnik z enim pomočnikom mora plačati 15 Din zbornične doklade namesto 7,20, obrtnik z dvema pomočnikoma pa 20 Din namesto 9,60 Din. Ker je po uradni statistiki v dravski banovini 11.857 pavšaliranih obrtnikov, bo vse te obrtnike zadelo to povešanje. Ti pavšalisti bodo plačali na zbornični dokladi 130.000 Din namesto 57.500 Din, kolikor bi znašala 8% doklada. Za malega podoželjskega obrtnika ta vsota ni bagatelna, saj ni mogel vzdrževati niti okrožnih odborov.

Zbornični proračun prinaša tudi povešanje taks za 60.000, a teh 60.000 Din ni v proračunu zbornice, temveč jih je vnesel podpredsednik g. Ogrin v proračun zborničnega zavoda za pospeševanje obrti. V tej zvezi je zbornični svetnik g. Rebek opo-

zori, da je v proračunu zborničnega zavoda za pospeševanje obrtni med izdatki nova postavka 18.000 Din za dežurno delo uprave, torej predvsem za g. podpredsednika Ogrina. Doslej je bilo delo zborničnih svetnikov v upravi tega zavoda vedno le častna dolžnost in je zavod povračal le polne stroške. Ne gre da bi imel zavod na račun malega človeka take izdatke.

Gospod Rebek je na koncu svojih izjav dejal, da je njegov namen le ta, opozoriti v plenumu na slabo stran novega proračuna. V odseku svojih zahtev proti večini žal ni mogel uveljaviti. Navzlic temu pa bo glasoval za proračun.

Zbornični plenum je po končani debati odobril proračun s 55 glasovi proti 1 glasu (proti je glasoval zbornični svetnik g. Klobučar).

Zastopniki trgovstva so nato zahtevali pojasnilo glede novega združnega zakona, za katerega je glasoval tudi zbornični tajnik in poslanec dr. Koče. Novi zakon ni prilagojen našim razmeram, zato bi v takšni obliki ne smeli biti sprejeti, najmanj pa da bi se zbornični uradniki glasovali zanj. Sledila je debata glede nekaterih trgovskih zadev. Nato je referent g. dr. Pretner podal obširen referat o škodljivosti in razširjenju šušmarstva, nelegalne konkurence in oddajanja del. O tem bomo še poročali. Na podlagi tega je zbornica sklenila predlagati ministrstvu te-le predloge: da ministrstvo z poostrenimi predpisi napove boj šušmarstvu in nelegalni konkurenci samoupravnih in drž. uprav. — Da se prepove prevzemanje dela v kaznilnicah, posebno v mariborski. — Dela naj se razpisujejo potom ofert, posebno dimnikarska pri železnici. — Dela naj se ne oddajajo najcenejšemu ponudniku ampak najbolj solidnemu domačemu podjetju. — Banska uprava naj bolj rigorozno postopa proti šušmarjem in izigravanju obrtnega zakona. — Naj državne in samoupravne oblasti ne izvajajo obrtniških del v lastni režiji. — Industrija naj ne posega v delokrog obrtni. — Država naj podpira obrtniške produktivne zadruge ter naj ne zadržuje izplačil za obrtniška dela.

Seja je bila zaključena ob 14. uri.

Seja obrtnega odseka

En dan pred plenarno sejo, t. j. v torek, 23. p. m., so bile v zbornici tudi seje zborničnih odsekov. Obrtni odsek je zasedal ob navzočnosti vseh članov, predsednika ter tajnika dr. Pretnarja, ki je uvodoma prečital poročilo o izvršitvi odsekovih sklepov. Nato je bil obravnavan predloženi proračun za leto 1938., v znesku dinarjev 3.700.061,58 potrebščin kakor tudi proračun za pokritje v znesku 3.772.500 dinarja. Za pokritje je določena 8% zbornična doklada, in to za pavšaliste po posebni pavšalni lestvici v zneskih po 10 dinarjev za obrtnike, ki sami delajo, 15 če delajo z 1 pomočnikom in 20 če delajo z dvema pomočnikoma. Po predložitvi proračuna se je razvila daljša debata v katero so posegli gg. Rebek, Ogrin, Zadavec, Klobučar, Igljč, Midorfer, Camernik, Šimenc, Kavka in Ambrožič. V daljšem govoru je g. Rebek povdarjal, da ne bi bilo oportuno povišanje pavšalnega iznosa za zbornično doklado, ker bi se mogel dotični znesek pri kakšni postavki prihraniti. Končno je bil proračun z 9:8 glasovi večine sprejet s sklepom, da se zbornična doklada pri pavšalnih obrtnikih zviša na 10, 15 oz. 20 dinarjev, tako kot je predložila odsekova večina. Dva člana sta se vzdržala glasovanja.

Nato se je obravnavala predlog predsednikov predlog glede povišanja zborničnih taks pri polaganju mojstrskih izpitov. Predlog je bil predložen plenarni seji.

Po dnevnem redu so se obravnavale pod pore obrtnim nadaljevalnim šolam in predlog predsednikov predlog glede izpopolnitve zavoda za pospeševanje obrtni. Na predlog odsekovega referenta g. dr. Pretnarja so se rešile nekatere najnujnejše obrtnopravne zadeve. O imenovanju članov za mojstrske izpite se je vršila krajša debata s tem, da se o tem sklepa na prihodnji odsekovi seji. Imenovan je bil zastopnik v krajevni šolski odbor obrtnih nadaljevalnih šol v Ljubljani. V razgovoru je bilo tudi važno vprašanje preureditve pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah.

Dalje je odsek sklenil predložiti v proučitev plenarni seji daljši referat o šušmarstvu, delu v lastni režiji ter izvrševanju rokodelskega dela v kaznilnicah in jetnišnicah, oddaji del državnih in samoupravnih uradov itd.

V okviru drugih važnih eksistenčnih vprašanj za obrtnike, je bila zopet poudarjena zahteva glede zavarovanja obrtništva, ki pa ne sme biti centralistično upravljeno; krajša debata je tekla tudi glede reorganizacije združenj ter je bil sprejet sklep, da se v obeh zadevah do prihodnje seje zberemo končnojavno vsi podatki, da se potem o tem sklepa.

Končno je član odseka g. Šimenc predložil predlog za izpremembo zborničnega statuta in poslovnika. O predlogu se je vršila dolga in napeta debata v katero so posegali gg. Rebek, Šimenc, Kavka, Ogrin in Zadavec.

G. Rebek smatra za potrebno, da se tak statut odstopi prej vsem svetnikom v proučitev; g. predsednika pa vpraša če more jamčiti, da bo imel popolnoma autonomni

odsek iste dohodke kot do sedaj, ne da bi se poleg danes sprejete občutne preobremenitve obrtništva, zopet ne obremenilo s še večjimi dokladami. Na to vprašanje seveda g. predsednik ni vedel odgovora, pač pa ga bo kmalu zvedelo in čutilo na lastni koži naše obrtništvo, ki bo moralo plačevati nova zbornična bremena. — Končno je bil soglasno sprejet sklep, naj obrtni odsek na plenarni seji predlaga zborničnemu predsedstvu in uradu, da izdelata s sodelovanjem posebnega odbora zastopnikov vseh zborničnih odsekov potrebne predloge za izpremembo uredbe o zbornicah, kakor tudi o izpremembi zborničnega pravilnika radi izvedbe čim širše avtonomije posameznih zborničnih odsekov, posebno še obrtnega. Po nekaterih slučajnostih se je seja zaključila ter je pričela seja širše uprave zavoda za pospeševanje obrtni, ki je sprejela zavodov proračun za leto 1938. v znesku dinarjev 425.000 dohodkov ter prav toliko izdatkov. Danes smo se omejili na splošno poročilo, poročali bomo še o vseh važnih obrtnopravnih zadevah in odločbah.

Pavšaliranje zborničnih doklad za pavšalirane obrtnike

Finančni odbor zbornice za TOI je osvojil in tudi vnesel v proračun zbornice za leto 1938, da se pobira zbornična doklada od pavšaliranih obrtnikov po pavšaliranih zneskih po obsegu obrata in to po Din 10, 15 in 20. Če v obrtnem odseku je tovariš Rebek zadostno utemeljil in svaril v imenu manjšine gospode, ki so za to danes odgovorni, da naj dobro premislijo predno glasujejo za ta predlog in je nato tudi v plenarni seji zadostno utemeljil protipredlog manjšine proti pavšaliranju zborničnih doklad, ker to pavšaliranje presega normalne zbornične 8% doklade za 100 do 150%.

Za to obrambo malega obrtnika, je dobil g. Rebek očitke da manjšina uganja demagogijo, pa moram ta očitke odločno zavrniti in povdariti da je predlog in protiglasovanje manjšine v obrtni odseku izrazito in samo gospodarskega pomena in v obrambo našega najmanjšega izmed najmanjših gospodarstvenikov, malega podeželskega obrtnika ki ne operira v svojem obratu s tisočaki, pač pa kvečjemu z dinarji. V kolikor pa gospodje iz večine v obrtnem odseku smatrajo to za demagogijo, sodijo to gotovo iz vidika njihovega lastnega delovanja.

Za enkrat se ne bom spuščal v podrobnosti in škodljivost tega pavšaliranja zborničnih doklad, ker bo O. Vestnik itak še prinesel tozadevno pojasnilo g. Rebeka, pač pa bi opozoril zbornično vodstvo na neskladnost tega pavšaliranja z gotovimi gospodarskimi zahtevami.

Tako iz časopisja/kakor iz raznih zborovanj in resolucij mi je znano, da se naše gospodarstvo bori proti previsokim avtonomnim dokladam, ki so v dravski banovini, če že ne na najvišji stopnji, pač pa gotovo previsoke, povdarjalo se je vedno da se hoče seliti naša industrija ravno radi previsokih avtonomnih doklad, iz naše banovine, pa se mi zdi zelo čudno da so se tukaj, ko gre za interese našega malega podeželskega obrtnika, te tolikokrat povdarjene zahteve, prezrle v škodo tega malega obrtnika in so se doklade za zbornico v njegovo škodo diferencirale.

Vsepovsod kjerkoli imamo v občinskih odborih zastopnike obrtnikov, se ti borijo proti vsakemu povišanju doklad, ker one, zadenejo najbolj obrtnika, ker pri današnjem konkurenčnem boju obrtnik ne more vkalkulirati nikamor take povišane doklade, ter na ta način zgublja dinar za dinarjem od njegovega itak malenkostnega zaslužka, ki je največkrat podoben — naitnini.

Iz tega vidika je bila gotovo upravičena zahteva ki jo je stavila manjšina obrtnega odseka zbornice po tovarišu Rebeku, da se to nikdar več ne zgodi, ker poznamo mižno stanje malega obrtnika na deželi in se mu vsak dinar povišanih izdatkov odtrga od njegovih ust, ter se mu otežkoča preživljanje njegove družine. —ič

IZ PREDSEDSTVENE SEJE ZVEZE TRGOVSKIH ZDRUŽENJ Očitki trgovstva obrtništvo in akcija za ločeno trgovsko zbornico.

Pretekli teden je bila v Celju seja ZTZ na kateri je podpr. Ceh protestiral proti napadom obrtnikov na trgovstvo, češ da trgovstvo teh napadov ne bo več trpelo. — »Zlasti krivični so očitki, da so obrtniki v Zbornici prikrajšani. Obrtniki dobivajo v Zbornici mnogo več, kakor pa prispevajo v Zbornico. Zato bi bilo umestno, da bi začeli raspravljati o akciji za ločitev Zbornic.« — Zadnji »Trgovski list« poroča, da je bil sprejet soglasen predlog, da sestavi zveza posebno izjavo o akciji za ločene zbornice. Prinašamo to vest brez komentarja.

Darujte svojim odjemalcem „Obrtniški koledar“

Dogodek zadnjega tedna Izšel je „Obrtniški koledar“ za 1. 1938

Vsak naročnik je zavarovan za 1000 din

Te dni se zopet razpošiljajo obrtniški koledarčki. Ob tej priliki je naša dolžnost, da malo natančneje ogledamo kaj nam prinaša letos. Ze na prvi pogled moramo ugotoviti, da je koledar letos mnogo obširnejši, vezava okusnejša in oprema lepša kot pri vseh dosedanjih koledarjih. Se zanimivejše izpopolnitve pa prinaša koledarjeva vsebina! Poleg dnevnega koledarja je za vsak dan posebej prostor za dnevne zapiske, kar bo obrtnikom in ostalim gospodarskim slojem zelo dobrodošlo. V začetku vsakega meseca je davčni koledar in razna mesečna opozorila za delavnico. Ostala vsebina pa je tako temeljita in izčrpna, da si ne moremo misliti nobenega naprednejšega obrtnika brez teh važnih podatkov. Ne dopušča nam prostor, da bi preobširno poročali o njegovi praktični notranji ureditvi, temveč prepuščamo vsakemu obrtniku, da si sam napravi sodbo, ko postane njegov lastnik.

Najvažnejša pridobitev letošnjega koledarja pa je zavarovanje, ki smo ga uvedli za naročnike koledarja. Prosimo zato, da vsak kdor prejme ali naroči koledar, dobro prečita prilogo, ki jo najde v koledarju ter naj upošteva vsa navodila, ker bo samo v njegovo korist. Vsi stari in novi naročniki bodo koledar prejeli te dni, kdor ga ne prejme, ta bo takoj vedel, da ni med naročniki, zato naj koledar takoj naroči pri upravi: Ljubljana, Sv. Petra c. 4. Cena koledarju je s poštnino vred 12.— dinarjev.

Prisrčna stanovska slovesnost skupnega združenja na Tezmem pri Mariboru

Kot je naš list že obširno poročal, je skupno združenje na Tezmem pri Mariboru proslavilo letos v juniju 50-letnico. Tedaj sta bila izvoljena za častna člana gg. Štanc in Kotolenko. 3. oktobra t. l. je imelo združenje sestanek, na katerem so bile izročene častne diplome obema slavljencema. Ta sestanek je potekel v jako prisrčnem razpoloženju, da bo ostal vsem navzočim v trajnem spominu. Oba odlikovana obrtnika gg. Štanc in Kotolenko sta navzočim članom v lepih besedah popisovala pretekla dneve, o delovanju združenja in o nekdanji obrtni.

Na sliki vidimo skupino obrtnikov z odborom skupnega združenja ob priliki izvolitve obeh obrtnikov za častna člana in podelitev diplome. V prvi vrsti sede gg. Štanc, prvi častni predsednik nato predsednik združenja g. Šabeder, katerega smo spoznali že ob priliki proslave 50letnice kot enega naših najmar-

MOČNA STANOVSKA ZAVEST JE NAJTRDNJEJŠI TEMELJ OBRTNIŠKE ORGANIZACIJE!

TEMELJ NARODNEGA BLAGOSTANJA JE KREPAK ROKODELSKI STAN

ljivejših in najposobnejših obrtniških organizatorjev, poleg njega sedi g. Kotolenko Nikolaj, kolarski mojster iz Selnice ob Dravi, ki je ob priliki izvolitve za častnega člana združenja doživel tudi svojo sedemdesetletnico, še vedno z orodjem v roki in kot aktiven delavec v svoji strokovni organizaciji.

Obema slavljencema čestitamo k častni izvolitvi; organizacijo, ki ima v svoji sredi tako zavedne obrtnike stavljamo za vzor vsem obrtniškim edinicam.

Jubilej zaslužnega muropoljskega obrtnika

Dne 1. okt. 1937. je praznoval gosp. Ivanšič Josip čevljarški mojster v Iljaševcih pri Ljutomeru 50letnico samostojnega izvrševanja čevljarške obrtni.

Jubilant g. Ivanšič Josip se je rodil dne 22. febr. 1864. na murskem

polju v Iljaševcih pri Ljutomeru. Učil se je izbranega obrta pri gosp. Vogrincu Matiji v Mariboru.

Kot pomočnik je delal v Mariboru pri gosp. Jakobu Zolnšteinu, v Gracu, na Dunaju ter si v več letih pridobil mnogo znanja za samostojnega mojstra.

Izučil je v svoji 50 letni dobi kot mojster 32 učencev, kateri so vsi zelo dobri mojstri.

Jubilant je poznan v celem murskem polju kot najboljši čevljarški mojster, ter še daleč prekaša mlade mojstre pri svojem obratovanju.

Bil je celih 35 let pri zadrugi kot odbornik, tajnik, ter predsednik, ki je vodil združenje v največjem redu in solidarnosti do svojih sotovarišev.

Danes je izvoljen za častnega predsednika združenja oblačilnih strok v Ljutomeru, čil in zdrav.

Najstarejšemu obrtniku v ljutomerskem srezu želimo še mnoga leta ter mu vsi čestitamo in kličemo: Na mnoga leta!

50 let državnega obrtnega šolstva v Ljubljani

Poziv absolutomtu in absolutkam

Današnja državna tehniška srednja šola z delovodsko, moško in žensko obrtno šolo v Ljubljani se je razvila iz dveh državnih obrtnih strokovnih šol, na katerih se je začel pouk leta 1888. Zavod je stopil v 50. šolsko leto. Meseca junija 1938. bo zavod proslavil svojo 50-letnico z veliko šolsko

Obrtniki! Prvi dnevi v mesecu decembru so za naš stan najvažnejši, ker se tik pred prazniki povečajo kupovanja in naročila. S smotreno propagando si moramo prizadevati, da populariziramo svoje izdelke. V tem času naj stanovske obrtniške organizacije opozore obrtnike, da z naglo in sodobno propagando prilagode svoje delo in svoje izdelke toku današnjega časa; obrtnik ne more biti več konzervativen in reči: »Meni ni potrebna reklama, kvaliteta mojih izdelkov je zadostna reklama.« Mi moramo iz zerve, ven iz svoje neobčutnosti in nesodobnosti. Vabiti moramo svoje naročnike. V tem času si moramo biti svesti vsi, da pri padamo eni obrtniški skupnosti, ki je že ne-

šetokrat pokazala nepokolebljivo moč moralnega in materijelnega življenja obrtniškega stanu. To nesebično prizadevanje je dolžan vsak obrtnik podpreti in vsak poginec s svojim delom, kajti le potem bomo ponosni na svoj stan!

razstavo in izdajem obširnega spominskega izveštja. Poleg vseh domačih šolskih oddelkov in banovinske šole za glabla se bodo razstave udeležile s svojimi izdelki tudi vse druge obrtne in industrijske šole v dravski banovini (osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, tekstilna šola v Kranju, rudarska šola v Celju, pletarska šola v Ptuj, ženska obrtna šola v Mariboru, in morebiti tudi obrtne nadaljevalne šole. Spominsko izveštje bo vsebovalo zgodovino, delovanje in vse osebne in statistične podatke vseh obstoječih in bivših (Kočevje, Idrija, Gorica, Trst itd.)

obrti in industrijskih šol in vseh raznih strokovnih izobraževalnih tečajev na slovenskem ozemlju. Dodani bodo pregled in statistika vseh tehniških srednjih, obrtnih in industrijskih šol v kraljevini Jugoslaviji in tudi splošni spisi o pomenu in nalogah takih šol.

Šolska uprava vabi absolvente in absolventke vseh bivših in današnjih šolskih oddelkov zavoda vseh let od 1891. do 1937., da ji čimprej javijo svoje naslove z navedbo zadnjega šolskega leta in današnjega poklica.

ORGANIZACIJA CENZURNIH ODBOROV ZANATSKE BANKE KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Podružnica Zanatske banke kraljevine Jugoslavije v Ljubljani je od 1. V. 1931. do 30. X. 1937. leta prejela od obrtništva na njenem poslovnem področju, to je v Dravski banovini, 1758 prošelj za posojila v skupnem znesku Din 54.758.935.— in odobrila 1656 prošelj za posojila v skupnem znesku Din 34.489.375.—

Navedene številke dovolj zgovorno pričajo, kako nujno potreben je bil ta denarni zavod slovenskemu obrtništvu in kako mu je tudi koristen. Navedena vsota posojil je bila našemu obrtništvu odobrena v času najhujše gospodarske depresije in splošnega pomanjkanja kredita.

Težka gospodarska kriza je že pred letom dni dosegla svoj višek. V zadnjem času pa so se pokazali zanesljivi znaki izboljšanja v gospodarstvu. Obrtništvo je zopet pričelo gledati bolj optimistično na položaj. Zato stremi, da si svoje delavnice izboljša, išče naročil ter jih bo gotovo tudi dobilo, ker neizpodbitna resnica je, da industrijski izdelki ne bodo mogli nikdar konkurirati solidnim ročnim izdelkom; mnogih izdelkov pa industrija sploh ne more producirati.

Na podružnico Zanatske banke v Ljubljani prihajajo dnevno številne prošnje obrtnikov za posojila, katerih pa vsled oddaljenosti bivališč prosilcev ne more reševati tako ekspeditivno, kakor si žele obrtniki

in kakor bi si želela tudi banka.

Da bi Zanatska banka mogla reševati prošnje obrtnikov za posojila čim hitreje, brez zamudnega dopisovanja in s čim manjšimi stroški, se je odločila, da v vseh večjih krajih njenega poslovnega področja organizira cenzurne odbore.

Namen cenzurnih odborov je, da sprejemajo od obrtnikov prošnje za posojila, katere potem s svojimi ugotovitvami in predlogi pošiljajo banki v končno rešitev. Združenje ali prostovoljna obrtna organizacija, pri kateri naj bi cenzurni odbor posloval, skliče sestanek bančnih delničarjev (v kolikor so v dotičnem kraju in bližnji okolici), predsednikov in odbornikov vseh lokalnih obrtnih organizacij in drugih za obrtniške interese v javnem delovanju vidnejših obrtnikov. Na tem sestanku se izberejo člani in predsednik cenzurnega odbora. V večjih krajih se izbere pet članov, v manjših krajih pa tri člane skupno s predsednikom.

V cenzurni odbor naj se izvolijo najuglednejši obrtniki, ki poznajo gospodarske razmere svojih tovarišev obrtnikov. Večina članov cenzurnega odbora naj ima svoje bivališče na samem sedežu odbora; manjšina članov pa ima lahko svoja bivališča v najbližji okolici, ker sicer cenzurni odbor ne more ekspeditivno poslovati.

Člani cenzurnih odborov morajo biti ali pa naknadno postati delničarji banke. Delničar nima nomen jamstvenih obvez za banko, kakor je to slučaj pri zadružnikih za zadruge. Delnice nosijo dividendo (obresti), katere višino določa vsakoletni bančni občni zbor. Član cenzurnega odbora za svoje poslovanje nima materialne odgovornosti, pač pa moralno odgovornost. Bančni delničarji — člani cenzurnega odbora, dajejo banki čim točnejše informacije o posojiloprosilcih in žirantih, ker so oni solastniki banke in radi tega zainteresirani pri njenih uspehih. Njim torej ni vseeno, kakšno pokritje dobi Zanatska banka za podeljena posojila. Oni se za bančno premoženje brigajo tako, kakor za svoje.

V mnogih krajih ima obrtništvo po več obrtniških organizacij. Nekatera združenja so bila mišljenja, naj bi cenzurni odbor posloval samo za njihove člane. To mišljenje je zmotno, ker Zanatska banka ne more imeti v enem kraju po več cenzurnih odborov, temveč samo enega, ki posluje za celokupno obrtništvo, bivačoe na sedežu cenzurnega odbora in najbližji okolici. Obrtniki, ki nimajo svojih bivališč na sedežu cenzurnega odbora ali najbližji okolici, vlagajo prošnje direktno bančni podružnici v Ljubljani.

Tudi je zmotno naziranje, da morejo biti člani cenzurnega odbora samo odborniki ali člani one obrtne organizacije, pri kateri naj bi cenzurni odbor posloval. Člani cenzurnega odbora naj bodo obrtniki iz različnih strok, ne glede na to, ako so funkcionarji kakšne obrtne organizacije, ali ne. Glavno je, da imajo sposobnosti za delovanje v takem odboru.

Funkcija obrtniške organizacije je torej v tem, da pomaga pri osnovanju cenzurnega odbora, da se na njen naslov pošilja vsa korespondenca in da izvoljeni cenzurni odbor posluje v njeni poslovalnici s pomočjo njenega tajnika.

Cenzurni odbori poslujejo na podlagi posebnih tiskanih navodil banke, ki vsebujejo vse potrebne podatke o informativnem delokrogu, o vrstah posojil, ki se dajejo obrtnikom, o oceni in obravnavanju vloženih prošelj, o plačilnih olajšavah itd.

Do sedaj je ljubljanska podružnica Zanatske banke osnovala 21 cenzurnih odborov v sledečih krajih:

na Bledu pri Skupnem združenju obrtnikov, v Brežicah pri Obrtniškem društvu, v Celju pri Skupnem združenju obrtnikov, v Dolnji Lendavi pri Skupnem združenju obrtnikov, v Dol. Logatcu pri Skupnem združenju obrtnikov, na Jesenicah pri Združenju krojačev in krojačic, v Kranju pri Združenju krojačev in krojačic, v Litiji pri Združenju kovinarjev, v Mariboru pri Okrožnem odboru obrtniških združenj, v Novem mestu pri Obrtnem društvu, v Ptuj pri Združenju kovinarjev in koljarjev, v Radečah pri Skupnem združenju obrtnikov, v Ribnici pri Združenju čevljarjskih mojstrov, v Rogatecu pri Skupnem združenju obrtnikov, v Sevnici pri Skupnem združenju obrtnikov, v Slovenjgradcu pri Obrtnem društvu, v Središču ob Dravi pri Združenju obrtnikov, v Šmarju pri Jelšah pri Združenju obrtnikov vseh strok, v Šoštanju pri Združenju obrtnikov, v Zagorju ob Savi pri Obrtnem društvu, v Žireh pri Skupnem združenju obrtnikov. V sledečih krajih je osnovanje cenzurnih odborov v teku:

v Črnomlju pri Skupnem združenju obrtnikov, v Domžalah pri Združenju obrtnikov, v Gor. Radgoni pri Združenju lesnih in kovinskih strok, v Kamniku pri Obrtni zadrugi št. 4, v Kozjem pri Skupnem združenju obrtnikov, v Krškem pri Skupnem združenju obrtnikov, v Ljutomeru pri Združenju obrtnikov oblačilnih strok, v Ložu pri Skupnem združenju obrtnikov, v Metliki pri Skupnem združenju obrtnikov, v Mokronogu pri Skupnem združenju svobodnih rokodelskih in dopuščenih obrtov, v Murski Soboti pri Združenju obrtnikov, v Ormožu pri Združenju obrtnikov, v Trbovljah pri Strokovni zadrugi čevljarjev,

v Vranskem pri Združenju obrtnikov ali Obrtniškem društvu.

V sledečih krajih pa so nastopne organizacije naprošene, da osnujejo cenzurne odbore:

v Cerkljici pri Skupnem združenju obrtnikov, v Gornjem gradu pri Skupnem združenju obrtnikov, v Kočevju pri Združenju obrtnikov, v Konjicah pri Združenju obrtnikov, v Kostanjevici pri Združenju obrtnikov, v Marenbergu pri Skupnem združenju obrtnikov, v Prevaljah pri Skupnem združenju obrtnikov, v Radovljici pri Združenju čevljarjev, v Slov. Bistrici pri Skupnem združenju obrtnikov, v Sv. Lenartu v Slov. goricah pri Skupnem združenju obrtnikov, v Škofji Loki pri Združenju obrtnikov, v Trzinu pri Združenju rokodelskih obrti, v Vel. Laščah pri Skupnem združenju obrtnikov, na Vrhniki pri Skupnem združenju obrtnikov.

Na željo interesentov se morejo osnovati cenzurni odbori tudi v drugih krajih. V takih primerih naj se lokalna obrtna organizacija obrne na Zanatsko banko kraljevine Jugoslavije a. d. podružnico v Ljubljani, Gajeva ul. 6, kateri bo radevolje dala podrobna navodila.

(Iz uprave Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d. podružnice v Ljubljani).

Za

Božič

Miklavža

in Novo leto

kupujte samo

rokodelske izdelke,

kajti s tem podpirate

rokodelsko obrt. Priporočajte

tudi svojim prijateljem, da naj

Kupujete samo

rokodelske

izdelke.

Pomnite da je

temelj narodnega

blagostanja krepak rokodelski stan.

Tudi za mlinarje skrbijo

Ze od preobrata sem, se bori mlinarstvo v Jugoslaviji s težkim ekstenčnim bojem. Kapaciteta mlinov v žitorodnih krajih naše države, ki še v tem boju niso omagali, znaša vsled docela izostalega eksporta v inozemstvo dva do trikrat več, kot sprejema naš konzum, — da ne govorim o slovenski trgovski mlinski obrti in industriji, ki z redkimi izjemami predstavlja le še reminiscenco na nekdanjo cvetočo dobo.

Ta okolnost je dala povod gosp. ministru za trgovino in industrijo, da z uredbo omeji razširjenje obstoječih in zgradi- tev novih mlinov. Po tozadevnem odloku št. III-35601 od 28. 9. t. l. je uvrstiti vse mline s pripravami za čiščenje, sejanje in sortiranje žitaric, brez ozira na kapaciteto med industrijske obrate. Izjemo te določbe tvorijo edino le potočni mlini brez označenih oprem.

Sprememba teh mlinov v umetne obrate in razširjenje (moderniziranje) obstoje- čih mlinov je odslej odvisna od vsakokrat- nega dovoljenja pristojnega ministrstva, ki bo v vsakem slučaju poleg individual- ne potrebe prošnjikovega domicila, odno- sno pokrajine, uvaževalo tudi vse druge v poštevh prihajajoče okoliščine.

Dravska banovina je navezana na uvoz žitaric, odnosno mlevskih izdelkov. Vkljub temu ima naša banovina večje število majhnih, potrebam kmetov in lokalnemu konzumu, odnosno toku časa prikrojenih takozvanih umetnih mlinov. So to mlini na Dravi in Muri, na nepresušajočih vodah ter

MOJSTER, DARUJ VAJENCU IN POMOCNIKU ZA BOZIC »OBRT. KOLEDAR«

MALI OGLASI

Mali oglasi trgovskega značaja se računajo po 50 par beseda, Oglasi socialnega in posredovalnega značaja beseda 25 p. Najmanjši znesek 15 oz. 10 D.

IGNAC KOREN iz Hotedršice pri Logatcu 48, bi želel oddati svojega sina v pouk krojaštva. Ima že 9 mesecev učne dobe za seboj. Fant je inteligent, z dobrimi izpričevali. Glavno je da si pridobi dober strokoven pouk, bodisi v mestu ali na deželi. Pogoj hrana in stanovanje.

TRACNO ŽAGO v dobrem stanju premera 60 cm prodaj: Jevšenak Alojzij, kolarski mojster — Šoštanj.

Krojači!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Ceško-jugoslovenska veletrgovina blaga
ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica št. 7

IGNACIJ MAJNIK

SPLOSNO STROJ. KLJUČAVNICARSTVO
KRANJ — BLEIWEISOVA ULICA ŠT. 29
Rač. post. nran. št. 16.061 — Telefon št. 79

PRVO PODJETJE NA GORENJSKEM

za napravo jeklenih valjnih zastorov nudi specialno napravo valjnih zastorov kakor tudi vsa v to stroko spadajoča popravila

Izdeluje tudi ogrodja za sončne plahte, skarjasta omrežja, štedilnike, železna vrata, okna itd.

Izdelava prvovrstna! Cene zmerne! Postrežba solidna in točna!

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije

A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menične in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fondе obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: ZANATSKA A. D.
Ljubljana — Telefon št. 20-30 —
Račun Poštne hranilnice št. 14.003

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2.909.574.60, varnostni sklad din 1.297.691.60, rezervni sklad din 1.138.756.81.

JUGOGRAFIKA

IZDELUJE KLISEJE VSEH VRST

Tiskovna in založna družba z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip št. 23

Širite „Obrtni Vestnik“!

morda tudi taki, ki so urejeni na motorni pogon.

Delazmožnost posameznih obratov dosega dnevno komaj par meterskih stotov, njih obratovanje pa je namenjeno izključno za kmečke (lokalne) potrebe. Docela drugačne so prilike drugod, n. pr. v žitorodnih delih naše države, kjer so z redkimi izjemami tudi srednji in majhni mlinci konstruirani za lokalne in trgevske potrebe, da ne govorim o mlinih večje odnosno velekapacitete.

Če prav razumem citirano uredbo, ima se po nji izvršiti prevedba vseh teh pod obrtno skupino spadajočih mlinov med industrijske obrate, ter menda v zvezi s tem, — med obrate, ki spadajo po § 42. z. o. neposrednih davkih v najvišjo davčno stopnjo. — Ne pretiram, če dvomim, da se bodo naši mlinarji v tem novem položaju lahko znašli, saj se jim sedaj z davčnimi bremenimi prizanašalo, zato že sedaj opozarjam zainteresirane na vsebino citirane uredbe; prav posebno pa na predpis, ki predvideva dovoljenje ministrstva za trgovino in industrijo v vsakem slučaju razširjenja kapacitete, odn. spopolnitve, povečanja ali modernizacije obratov.

V dobi, ko govorimo in pišemo o potrebah modernizacije delavnic in obsega pospeševanja obrti, se glasijo pogoji označene uredbe nekam kontradiktorno. Smatram da je tudi v mlinski obrti dospel čas za prehod iz rimskodobnih štol, k modernim tehnično in higijski na višku stoječim napravam novodobnega mlinarstva.

J. Z.

Položaj dimnikarjev v dravski banovini

Tako kot pri ostalih obrtjih je tudi položaj dimnikarjev v Sloveniji obupen, čeravno bi se lahko odnošno moralo od pomoči in urediti vprašanje dimnikarske stroke tako, da bi dimnikar imel svoje skromno in človeku dostojno življenje ter lahko plačal tudi svojo pomočnika.

Radi nerazumevanja pristojnih činiteljev pa tega danes dimnikar, zlasti podeželski dimnikar nima in gleda z obupom v bodočnost. Dimnikarji imamo sicer svoj pravilnik, ki pa je le napisan, ne pa upoštevan in izvajan.

Pravilnik sam je že bil spremenjen v škodo dimnikarjev, vendar če bi se vsaj takega kot je upoštevalo in izvajalo, bi se nekoliko zboljšal socialni položaj dimnikarja, ker pa se ga ne izvaja in to v prvi vrsti na deželi, grozi dimnikarjem eksistenčno uničenje.

Nujno potrebno je, da se pravilnik v točkah, ki se nanašajo na trge in vasi spremeni v prejšnje stanje ter strožje izvaja, to ne bi bilo samo v materialno korist dimnikarjem, temveč tudi v korist požarne varnosti in javnega imetja. Marsikatera požarna katastrofa bi bila preprečena, če bi se upoštevali nasveti in zahteve dimnikarja.

Drugo pereče in nerazumljivo vprašanje je, da se je dopustilo železniški upravi, da

Najmoderneje urejena lekarna
Dr. G. PICCOLI
Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«
Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specialitet. Oddaja zdravila na recepte za vse bolniške blagajne. Priporoča malinovec, pristen, naraven na malo in veliko.

sama v lastni režiji izvršuje dimnikarska dela in je s tem nekaterim dimnikarskim mojstrom uničila eksistenco, ostale pa težko prizadela. Zato upravičeno zahtevamo, ne samo kot mojstri, temveč kot državljani in davkoplačevalci, da se težka krivica popravi in da se določbe o. z. upoštevajo tudi pri državnih železnicah in drugih pristojnih činiteljih.

Podobni slučaj neupoštevanja o. z. je z ostalimi državnimi objekti, ki razpisujejo dimnikarska dela ter jih oddajajo najnižjemu ponudniku, čeravno tega o. z. ne predvideva in da imamo dimnikarji oblastveno določen cenik, ki je ravno radi tega, da ne more dimnikar samovoljno navijati cene za svoje delo, ne v državnih in ne v privatnih objektih, vendar pa je dimnikar primoran z ozirom na določeni mu okoliš in s tem nekako določen dohodek, držati se oblastveno določenega cenika, ki itak ni v nobenih postavkah previsok, nasprotno v sedanjem standardu še mnogo prenizek. Radi tega apeliramo na Zbornico za TOI, da se zavzame za popravilo krivic, ki so nam bile storjene.

DIMNIKAR.

Določevanje cen ključavničarskih izdelkov na podlagi računске kalkulacije

Za ključavničarskega mojstra obstaja samo en način kalkulacije. Ta način obstaja v tem, da se mora vsako delo, za katero je treba izračunati kalkulacijo deliti na posamezne delovne postopke ter dobro presoditi čas, kateri je bil uporabljen za posamezno delo. Čim več strokovnih izkušenj ima kdo, tem lažje bo dosegel prave vrednosti. V vsoti vseh podrobnosti je vsebovan čas celokupnega dela, katerega je treba pomnožiti z odgovarjajočimi mezdami. To so potem denarne vsote, ki jih mora tedensko ali na podlagi dogovora izplačati delavec. Vsota izplačanega zaslужka je osnova za zaračunavanje upravnih stroškov. Upravni stroški so najvažnejša postavka za računanje cen, zato moramo na njihovo pravilnost posebno paziti. Izkušnje nas uče, da je treba v ključavničarski stroki upoštevati najmanj 130% skupnih izpod. Kdor misli, da bo lahko izhajal izpod te postavke, izpodkopava sam sebi tla.

K računu za skupne mezde in upravne stroške se prištejejo sedaj še lastni stroški za material, katerega je treba točno določiti, bodisi po teži, prostornini ali po komadih. Računati je treba za vsako delo posebej. Cenam surovega materiala je treba vračunati tudi lastne stroške za prevoz obdelavo itd. Paziti je treba tudi na to, da cene surovinam zelo varirajo in so zato v gotovom času lahko nižje ali višje. S tem, da smo sešteli vsoto mezd, upravne stroške in izdatke za material samo izračunali šele lastne izdatke, zaslužili pa pri delu še nismo nič — in vendar živimo vsi samo od tega kar sami zaslužimo. Potreben je torej še en dodatek. Kot splošen povprečen dodatek za lasten zaslužek se v ključavničarski stroki smatra 15 do 20% skupnih lastnih stroškov.

Japonci tako hitro prodirajo, ko je Kitajcev vendar stokrat več. Mar so res Kitajci take mevrže?

Mesar Franc: Seveda. Kitajci so sploh lenuhi. Raje od lakote pomrejo, kakor pa bi prišli za delo. Za vojsko pa sploh niso. En sam Anglež lahko zapodi v beg tisoč Kitajcev.

Martin: Meni se pa le zdi, da Kitajci niso take šleve. Le orožja nimajo pravega.

Pavel: Tako je! Slišal sem, da je na Kitajskem železo bolj redko kakor zlato. Brez železa pa ni modernega orožja.

Tomaž: I, kajpak! Dobro železo za orožje ima samo Anglija. Preden pa pride železo iz Anglije na Kitajsko je pa že tako drago, da si ga Kitajski, ki je revna kot cerkvena miš, ne more nabaviti.

Martin: Kako to?

Tomaž: Ker vse dohode do kitajske obale brani Amerika in Japonska ki sta sprti z Anglijo, zato se mora vršiti ves promet po suhem in to preko Francije, Švice, Avstrije, Češke, Nemčije, Poljske in Rusije. Ker to veliko stane in še carine ogromno poberejo, zato je železo na Kitajskem prava redkost.

Franc: Meni se pa vse močno zdi, da ima tudi Anglija kolonije na Kitajskem.

Tomaž: Niti za ped ne. Angležem je sploh prepovedano stopiti na kitajska tla. Vsakemu Angležu, ki bi se drznil priti na kitajsko ozemlje, takoj porežejo ušesa. To stoji v boksarskih kompetencah.

Svetujemo Vam torej ponovno to-le: ravnajte se točno po gornjih navodilih. Vse postavke morate strogo analizirati in ugotoviti, da-li odgovarjajo resnici. Vse konstantne zneske, ki ste jih za svojo obrt takorekoč po dolgih izkušnjah analizirali, si beležite v mapo, ki Vam bo v vseh kalkulacijskih slučajih zelo dobrodošla. To je torej vsa umetnost kalkulacije, ki pomeni za vsakega naprednega obrtnika isto kakor za šolanega človeka poštevanika.

Prinašali bomo poučne sestavke za posamezne stroke.

Po obrtniškem svetu

Nemčija si na vse načine prizadeva, da obnovi blagostanje in ugled obrtnega stanu. Zato se v državni in javni službi kolikor mogoče zaposluje obrtništvu ter se ga tudi drugače protežira in podpira. Tako je bil n. pr. uveden v zadnje ljudskošolske razrede pouk o gospodarskem in kulturnem pomenu obrti. V mesecu maju in juniju so po vseh šolah pisali šolske naloge sledeče vsebine: »Zakaj ima obrt pod novo državno upravo poseben pomen?« — »Katera obrtniška stroka ti je najbolj všeč in zakaj?« — 15 najboljših nalog je bilo nagrajenih.

V zvezi z bivanjem in potovanjem jugoslovenskega obrtništvu po Italiji prinaša zadnja številka »L' artigiano« simpatične članke o jugoslovenskem obrtništvu in lepem vtisu, ki so jih povzročili prvi medsebojni stiki.

Argentinski optiki, posebno izdelovalci naočnikov si morajo pridobiti posebno znanje iz anatomije, ako žele izdelovati naočnike in tudi sicer so njihovi izdelki kontrolirani od posebne zdravstvene komisije.

V Belgiji dobe mojstri posebne premije, ako svoje učence vzgojijo tako, da izpit položijo z izvrstnim uspehom. Tudi učenci dobe posebne državne premije. Moister ne sme imeti istočasno več nego 2 učenca.

Na Kitajskem se je ustanovil poseben komite iz vseh pokrajin, ki ima namen oživiti staro rokodelstvo za porcelan, papir, lak, tkalstvo, sladkor, perutinarstvo itd.

Kaj nam prinašata novega zadnja dva tedna?

× Naročnino za »Obrtni vestnik« je dolžan poslati vsak obrtnik in naročnik, ki redno prejema »Obrtni vestnik«; tožben je pa tudi opozoriti ostale svoje tovariša, ki žele ostati naprednejši, da si »Obrtni vestnik« naročijo!

× Kakor vsako leto pridedi tudi letos Državna zveza obrtniških združenj v Beogradu veliko obrtniško loterijo, katere čisti dohodek je namenjen pomoči obrtniškega časopisju in literaturi. Zveza je izdala 15.000 komadov srečk po ceni Din 10.—. Loterija obstoji iz 1.000 dobitkov v vrednosti okroglo Din 100.000.—. Dobitki so raznovrstni dragoceni obrtniški proizvodi, kakor kompletna spalnica kuhinjsko pohištvo, obleke, krznarski izdelki, slike, živila, več debelih prašičev i.t.d. Zrebanje bo dne 30. januarja 1938. Številke v Dravski banovini prodanih in izžrebanih srečk bodo objavljene v našem listu. Podružnica Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani je prevzela v razprodajo večje število srečk in jih bo te dni razposlala

vsem obrtnim organizacijam direktno in potom njihovih Zvez.

× 11. novembra je bila v Beogradu konferenca zastopnikov vseh denarnih zavodov. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva, da se denarnim zavodom izplačajo vse kmečke terjatve, ali pa da dobe pri Narodni banki 3% lombardna posojila. Spremeni naj se uredba o likvidaciji kmečkih dolgov v tem smislu, da se namesto bonov izdajo denarnim zavodom obveznice Pr. agrarne banke, za katerih izplačilo jamči država. Dalje naj se ukine predpis čl. 20 uredbe o likvidaciji km. dolgov, prepovedati pa je tudi selitev vlog iz enega zavoda v drugi. Ti ukrepi so potrebni radi zaščite manjših denarnih zavodov.

× Saobračajno odd. drž. žel. dir. v Ljubljani razpisuje do 24. dec. popravilo kožu-hov.

× Glede vprašanja, ali sme biti načelnik prisilnega združenja istočasno še izvrševatelj honoriranih poslov združenja, je ministarstvo trgovine in ind. izjavilo, da je vsak član predsedstva in odbora istočasno lahko n. pr. tudi tajnik združenja toliko časa, dokler organizacija nima za to nastavljen poseben stalno osebo. V tem slučaju pa funkcionar združenja ne sme prejemati nobene denarne nagrade, če pa kljub temu prejme nagrado, tedaj se ga mora smatrati kot nastavljenca dotičnega združenja in ne more reflektirati na mesto v upravi.

× Z ozirom na krivo tolmačenje uredbe glede števila učnega osebja v obrti navajamo glavne smernice; obrtnik, ki sam dela brez pomočnika, sme sprejeti enega učenca v uk, drugega pa šele tedaj, ko je prvega izučil tako daleč, da mu manjka le še pol leta do konca učne dobe. Moister, ki želi dva učenca, mora imeti nastavljen najmanj dva pomočnika štiri tedne neprenehoma. Moister, ki hoče imeti tri vajence, mora zaposliti šest pomočnikov v dobi štirih tednov. Če hoče držati štiri učence mora zaposliti najmanj 11 pomočnikov v dobi štirih tednov. V obrti ni dovoljeno držati več kot štiri vajence. Če nastopijo upravičeni vzroki, tedaj se opravičuje držanje več nego določenega števila vajencev po dovoljenju pristojne banske uprave.

× Izšla je nova uredba o trgovinah velikega obsega, takozvanih magazinih. Trgovci iz vse države so protestirali proti tej odredbi, ki dopušča v krajih nad 50.000 preb. ustanavljanje velikih trgovin.

× Trgovske knjige, ki so vodene v državnem jeziku (srbsko-hrvatsko-slovenskem) lahko služijo kot dokazilo pri oblasteh (Reš. drž. sveta kr. Jug. štev. 578.935 od 23. jan. 1937).

× Narodni skupščini je bil predložen novi predlog državnega proračuna za leto 1938/39 ter izkazuje 12.180 milijonov din. izdatkov t. j. za 1,270 milijonov več nego lanski. Finančni odbor narodne skupščine bo pričel s proračunsko razpravo dne 2. dec. t. l.

× Novi trgovinski zakon objavlja Službeni list kr. banske upr. z dne 20. nov.

× Iznajditelju ladijskega vijaka Jožefu Reslu so odkrili v Ljubljani spomenik.

× Iz zadrúžnega registra. Vpisala se je zadruga Gospodarska zadruga ključavničarskih mojstrov v Ljubljani. Zadruga bo nakupovala za svoje člane surovine, orodje ter vse potrebščine za ključavničarski obrt, preskrbela skupno skladišče, skrbela za strokovni pouk ter prodajala izdelke svojih članov.

× Trgovinsko ministarstvo je izdalo uredbo, s katero se za špediterske obrate in obrate za posredovanje v trgovskih poslih ali trgovska zastopništva brez skladišč predpisuje koncesija.

ZA VESEL DELOPUST

Politični klepar

DRUGO DEJANJE

PRVI PRIZOR

Urban, Tine, Collegium politicum

Urban: Halo, Tine! Pospravi mizo in postavi nanjo kozarce in cigare. V kratkem bodo tu. (Tine pospravlja. Može prihajajo in zasedajo svoja mesta. Urban sede na častno mesto.) Pozdravljeni, može! Kje smo že zadnjič nehali?

Knjigovez Martin: Pri kitajsko-japonski vojni.

Krznar Pavel: Aha, se že spomnim. Zadnjič smo pretresli vse vzroke, radi katerih je nastala ta vojna. Moister Urban je podudiral, da ne gre tu za japonski imperializem — kakor se na splošno bere v časopisih — ampak za preprosto dejstvo, da namreč Japonski primanjkuje delovnih moči in da bi si jih rada na Kitajskem pridobila. Kakor vam je znano, je Japonska zelo redko naseljena. Poleg tega ji pa še potresi in povodnji vsako leto zdedimirajo prebivalstvo. Kitajska pa ima močno veliko ljudi, toda rodovitne zemlje ima malo. Japonci ni do kitajske zemlje, njej je le do kitajskih ujetnikov, ki jih že sedaj dan za dnem prevažajo na svoje ozemlje, kjer jih naseljuje kot nekake koloniste.

Kolar Tomaž: To je vse jasno in razumljivo, ali vendar ne morem razumeti, da

Pavel: Že mogoče, pa vendar sem nekje bral, da je Hoang-Hong angleška luka. Kaj pravite vi, moister Urban?

Urban: Takoj bom razsodil ta spor. Tine, daj mi politično karto Kitajske!

Gostilničar: Jaz imam tukaj zemljevid o Kitajski, samo nekoliko strgan je že.

Urban: Nič ne dé, jaz že vem čisto dobro, kje leži Hoang-Hong. Zemljevid potrebujem le radi tega, da drugim lahko pokažem, kje se nahaja ta luka. No, moister Pavel, pogledjte sem! Tu leži kitajska obala.

Pavel: Aha, in tu se izliva v morje Jančekjang. (Med tem ko kaže na reko, prevrne s komolecem kozarec, da se vino razlije po karti.)

Gostilničar: Zdi se mi, da je reka prestopila bregove. (Vsi se smejejo.)

Urban: Može, toliko se bavimo s tujimi zadevami, ali ne bi raje pogledali kako je pri nas. Kje so pa še ostali?

Gostilničar: Tukaj nas je samo šest, drugi pa danes ne bodo prišli.

Urban: Dovolj nas je, da kaj pametnega sprožimo in rešimo. Može, kaj mislite o poglobitvi ljubljanskega kolodvora in o zvezi z morjem.

Martin: Po mojem je oboje potrebno.

Urban: Tega mnenja sem tudi jaz, le kako bi se to napravilo?

Tomaž: Slišal sem, da imajo po drugih mestih pod zemljo napeljano železnico. Zakaj je ne bi še mi imeli?

Gostilničar: Da, ampak to precej stane. Bolje bi bilo, če bi izkopali jarek v katerem bi tekla železnica.

Pavel: Po mojem bi pa morali kolodvor prenesti na Fužine in vso vodo spraviti iz Ljubljane v drugo smer, potem bi pa lahko železnica tekla kar po njeni strugi tja do Vrhnike. Od Vrhnike do morja pa tako ni daleč. Kaj mislite, može?

Gostilničar: Ta predlog ni slab, le kam bi potem napeljali kanalizacijo, če bi Ljubljane ne bilo več?

Tomaž: Velike cisterne bi morali zgraditi. V njih bi se nabirala gnojnica, ki bi se lahko prav dobro prodajala. Še v inozemstvo bi jo lahko izvažali.

Martin: Res, pametna misel.

Franc: Predlagam, da se pošlje mestni občini resolucija, ki naj jo obvesti o vseh naših sklepih in v kateri naj bo tudi podroben načrt za izvedbo tako zveze z morjem kakor poglobitve ljubljanskega kolodvora.

Gostilničar: Predlagam, da se v ta namen izvoli nov pododbor, sestojec iz treh članov, ki naj poskrbi, da bo resolucija pravilno formulirana in da bo prišla na pravi naslov.

Urban: Tako je prav. Na tem sestanku in vobče na sestankih sploh ni časa za take stvari, ker moramo še mnogo javnih vprašanj pretresti in mnogo problemov rešiti. (Dalje prihodnjč.)